

KYRKNYCKELN

Församlingsblad för Leksand, Djura och Siljansnäs

Nr 2. 2016

Lyckan att få fylla fem

INNEHÅLL

Herdens ruta
En julhälsning

Julkampanjen
Femåring i Zataari, Bibelutdelning

Konfirmanderna
Bibels funktion

Studiebesök
Diakoni i Belfast och London

Ny präst i Siljansnäs
Per Rönnegård

Martin Luther
500 år av reformation

Asylrätt
Rådgivningsbyrån informerar
flyktingar i Siljansnäs.

Afton om klimat och miljö
Från biskopsbrev till Pokemon

Bygdens dotter
Statyn Vackra Karin invigs i Djura
Personalnytt

Program
Julhelgen till Trettondedag jul

Nyheter i korthet

Bandet klipps.

Slogbod invigdes

Barn från Natur kyrkis, föräldrar och personal invigde den nya slogboden bakom prästgården i Siljansnäs. Naturkyrkisbarnen Knut Arons, Anna Jansson och Mia Demasure fick äran att klippa bandet. Idénsåddes av församlingsborna Margareta Oskarsson och Ingrid Wiberg. Fritidsledaren i församlingen, Mikael Demasure, har ansvarat för att det hela förverkligats med kommunens hjälp. "Det här är en plats som kommer att användas i församlingsverksamheten och alla Siljansnäsbor är välkomna att använda den.", säger kyrkoherde John Sund under ett kort tal. Efter invigningen blev det självklart grillkorv till fiket men då grillades det vid eldkorgen. Nästa gång blir det vid en ordentlig grillplats framför slogboden.

Swisha rätt

Allt fler använder sig av Swish för att skänka gåvor. Swish är en mobil betaltjänst som våra församlingar är anslutna till. Varje församling har sitt eget swishnummer – ett mobilnummer som är kopplat till pastoratets bankkonto. För att vara säkra på att gåvan du swischar hamnar rätt, märk gärna gåvan i textmeddelandet med exempelvis: *söndag* eller *julkrubba*.

Lissjul

Första advent kallas också lilla julaften. I Leksands kyrka firades Lissjul förr med en familjegudstjänst och koret fylldes av gulkjolsklädda barn. Idag är det en högtidlig musikkudstjänst. Men fokus ligger ändå på barn, inte bara genom barnkörens medverkan utan också att kollekten går till skolbarn som lever under knappa förhållanden i byn Ghimes, Rumänien. I år får barnen var sin ryggsäck i julklapp. Dessutom får de också något hemstickat som kvinnor runt om i dalarna har stickat. "När man kommer till Ghimesdalen förflyttas man nästan hundra år tillbaka. På plats kan man förstå hur stor skillnaden är mellan levnadsstandarden för människor som bor i Ghimes jämfört med andra EU-medborgare" skriver Maria Borka, projektansvarig, i ett brev. Kollekten vid Lissjul i år uppgick till 15 092 kr. Den 6 december på S:t Nikolausdagen får barnen i Ghimes sina julklappar. Ett stort tack till alla församlingsbor som möjliggör detta.

Gåva med e-kassan

Nu erbjuds besökare till Leksands kyrka möjlighet att skänka gåvor eller köpa böcker mm från bokbordet med bankkort på ett enkelt och smidigt sätt. E-kassan är en golvmöbel tillverkad för en Ipad air och en iZettle-kortläsare. Tillsammans med iZettle har Sövar Holmöns församling tagit fram en lösning för att slippa kontanter i kyrkan. Att skänka en gåva på detta vis skiljer sig inte från det vanliga sättet att betala med kort i mataffären.

Kyrktaxi

Kyrktaxi finns för dig som har svårt att ta dig till närmaste kyrka för att fira gudstjänst om söndagarna. Resan är delvis bekostad av Svenska kyrkan, Leksands pastorat. Du som reser betalar endast 20 kronor. När du beställer Kyrktaxi ring: 0247-147 00 eller 0775-505050. Om du får frågor om detta ska du hänvisa till Svenska kyrkan i Leksand. 0247-80700.

Följ Kyrknyckeln på facebook!

KYRKNYCKELN

Nr 2. 2016

Församlingstidning för Leksand, Djura och Siljansnäs

Kyrkallén 23, 793 31 LEKSAND
Tfn: 0247-807 00

REDAKTION:
Ingrid del Castillo, redaktör
John Sund, ansv. utgivare

TRYCK: Strålin's Tryckeri, Falun
Upplaga: 8000 ex.

BILDOMSLAG: Femårskalas
i Djura sockenstuga

Foton där namn inte anges är
tagna av Ingrid del Castillo

Enkelt julfirande
i Siljansnäs Prästgård
Julaften kl.12.00
Enkel Lunch

Medverkande John Sund,
Annamarie Rask och Lasse Borg.
Ingen anmälan. Kom som du är!
För info ring Eva Hurtig, 024780773
Välkomna!

Familjedag i S:t Persgården

**onsdag 28 december
kl 13.00-16.00**

Mys vid brasan,
sällskapspel, pussel mm

Vi bjuder på fika
för stora och små
Välkomna!

SAMTALA med präst eller diakon

Ibland behöver man
någon som står utanför,
som lyssnar opartiskt...

Det är kostnadsfritt och
vi har tystnadsplikt.

PRÄSTER

John Sund : 070-261 16 31
Lotta Eriksson : 070-261 16 32
Sten Boman : 070-261 16 35
Joel Ludvigson : 070-261 16 34
Per Rönnegård : 070-261-16 33

DIAKONER

Birgit Arvids : 070-261 16 39
Janne Rydell : 070-261 16 36
Marianne Kronberg : 070-261 16 37

Välkommen att ringa oss
oavsett vem du är
och var du bor.

Herdens Ruta

I närhet och enkelhet

Så närmar sig julens högtid till våra kyrkor och till våra hem. Julen som vi påmint om sedan i slutet av oktober då de första julsakerna ställdes fram för köphungliga konsumenter.

VI BRUKAR IBLAND säga att det blivit för mycket yta och kommers omkring julen och nostalgiskt blickar vi tillbaka på eller hör talas om ett enklare julfirande längre tillbaka. Kanske var det enklare då att upptäcka den himmelska tonen som vill nå fram till våra liv, rakt in i vår egen verklighet.

MÅNGA HAR UPPLEVT denna ton i den julsång som är så spridd över hela världen; Stilla natt. Om denna sång

finns ett märkligt vittnesbörd. Det hände under första världskriget på julnatten 1914. Soldaterna låg i sina skyttegravar och kanonerna mullrade. Plötsligt går en man upp från sin skyttegrav och börjar gå mot fienden och halvvägs stannar han. Med kraftig stämma klämmer han i ”silent night, holy night”, stilla natt, heliga natt... Skottsalvorna tystnade och fler och fler börjar stämma in i sången. Lysraketer avfyrades och lyste upp natthimlen. I det bländade ljuset avtecknades mannen med sina utslagna armar som ett kors mot den vita snön. Sedan sången tystnat gick mannen lugnt tillbaka igen. Skjutandet hade svårt att komma igång igen. ”rymden ljuder av glädjens ord, Kristus till jorden är kommen, oss är en Frälsare född”.

DÄR I KRIGETS mörker, i smärta och lidande blev den himmelska tonen hörbar och synlig. Inte bortom och bakom, inte avlägset eller fjärran utan nära, så nära. Det är vad barnet i krubban vill säga till oss. –Du är inte bortglömd utan närvaron finns där. Gud finns med oss i med och motgång, i glädje och sorg. Vi får vila i att vi är omslutna av en kärlek utan gräns också dagarna då livsglädjen är ersatt av uppgivenhet och leda. Må den Gud som visat sitt ansikte för oss i ett litet värnlöst barn välsigna alla våra gudstjänster och konserter i våra kyrkor och mötesplatser under helgdagarna framöver.

God helg önskar er kyrkoherde

John Sund

john.sund@svenskakyrkan.se

Stilla natt, heliga natt!

Allt är frid. Stjärnan blir

Skiner på barnet i stallets strå

Och de vakande fromma två.

Kristus till jorden är kommen.

Oss är en frälsare född.

Stora stund, heliga stund!

Änglars här slår sin rund

Kring de vaktande herdars hjord,

Rymden ljuder av glädjens ord.

Kristus till jorden är kommen,

Eder är frälsaren född.

Stilla natt, heliga natt!

Mörkret flyr, dagen gryr.

Räddningstimman för världen slår,

Nu begynner vårt jubelår.

Kristus till jorden är kommen.

Oss är en frälsare född.

SNABBA FAKTA

Stilla natt

Julpsalmen Stilla Natt framfördes för första gången den 24 december 1818 i S:t Nikolaus kyrka i Oberndorf nära Salzburg under en Mässa. Hjälpprästen Joseph Mohr som skrivit texten, sjöng tenor och ackompanjerade på gitarr medan kantorn, Franz Xaver Gruber sjöng bas. Församlingen var relativt nybildad och de som satt i kyrkbänkarna var mestadels enkelt folk, varvsarbetare, båtbyggare och deras familjer. De levde i en tid av ekonomiska svårigheter efter Napoleonkrigen.

Det finns en historia om att psalmens tillkomst berodde på att kyrkorgeln inte fungerade. I Franz Xaver Grubers egna memoarer om psalmens ursprung nämns inget om detta. Enligt Grubers, som var kantor och tillika byns skollärare, ska prästen Joseph Mohr, ha överlämnat en dikt på julafton 1818 och bett Gruber tonsätta den för två solister och kör samt gitarrackompanjemang. Dikten hade Mohr skrivit två år tidigare. När kantorn, samma dag, överlämnade sin komposition till hjälpprästen blev denne så förtjust att han inkluderade den i kvällens mässa.

LÅT FLER FÅ Fylla fem!

Foto: Josefín Casteryd/IKON

Zaid bor i flyktinglägret Zataari i Jordanien

Att få fylla fem och äntligen få börja förskolan

Zaid är ett av världens drygt 30 miljoner flyktingbarn. I tre år har han och hans familj bott i det jordanska flyktinglägret Zaatari, nära den syriska gränsen, efter att ha flytt från kriget. I januari 2017 fyller Zaid fem och ska börja förskolan. Han längtar dit.

ZAID VAKNAR ALLTID först i familjen och går ut till sin lekstuga som hans pappa och bröder har byggt. Den är byggd av en överbliven presenning och lite staket. Golv är av sand. Stenar och pinnar är leksaker. Zaid's familj bor i två baracker. En uppspänd tältduk mellan dem skapar en liten innegård för matlagning och skyddar mot väder och vind. Totalt är de elva personer. Det är trångt, men det är deras hem efter flykten från kriget i Syrien.

ALLA I LÄGRET har förlorat något: hem, arbete och framtidstro. Alla söker någon som dödats. Zaid's mamma Iman berättar att hennes bror och

hans fru har dödats i ett bombanfall. Hennes pappa tros ha skjutits ihjäl. Om och när de kan återvända hem vet ingen och det råder stor sorg över att inte kunna påverka vardagen. Att alltid vara i ett vakuum. Inga flyktingar får arbeta utanför lägret, och det finns få försörjningstillfällen i Zaatari. Livet är en ovärdig väntan som skapar depression och frustration.

MÅNGA, BÅDE VUXNA och barn, lider av posttraumatisk stress och behov av hjälp är större än tillgången. Svenska kyrkans internationella arbete stödjer psykosocialt arbete i lägret med inriktning på barn och unga. Ett

SNABBA FAKTA

Flyktinglägret Zataari

I lägret som öppnades för fyra år sedan, lever cirka 80 000 människor. Majoriteten kommer från samma syriska område, Daara. Barn mellan 0-17 år utgör 58 procent av Zataaris invånare. Dagligen föds det i genomsnitt tolv barn i lägret. Alla i lägret tilldelas matkuponger. Vatten och elektricitet ransoneras. Det är förbjudet att odla eller bygga i lägret. Tillstånd krävs för att resa från lägret och det är förbjudet att arbeta utanför lägret. Organisationer som arbetar i här skapar arbetstillfällen. Fritidsgården Fredsoasen, som Svenska kyrkan stödjer, har idag 21 flyktingar anställda som vakter, kursledare och administratörer.

exempel är fritidsgården Fredsoasen där ungdomar kan spela fotboll, träna karate, lära sig engelska, måla, sjunga och framför allt prata med vuxna. – Ungdomarna älskar att vara här. Vi prioriterar de ungdomar som mår sämst. På kurserna pratar vi mycket om hur viktig skolan är, och många får ny motivation, berättar Mohammed Adam som är verksamhetsansvarig.

ZAID ÄR ALLDELES för ung för Fredsoasen, men hans tolvårige bror Yazan kanske får en plats. Väntelistan är dock lång. Zaid har nära till skratt och vill inget hellre än att få börja förskolan. I januari när han fyller fem är det dags. Då ska han få gå, med egen ryggsäck, den dammiga gatan ner till en av lägrets förskolor. – Jag tror det blir roligt. Där finns många leksaker. Och kakor! ■

Dela en High five och låt fler få fylla fem!

#5för5

För varje taggat offentligt inlägg ger ett företag 5 kronor till julkampanjen.

Så här gör du:

1. Fota eller filma när du gör en high-five.
2. Lagg upp fotot eller filmen på Facebook, Instagram eller Twitter och skriv: #5för5
3. Dela inlägget offentligt, så kan din High-five räknas.
4. Be dina vänner göra samma sak.

Julkampanjen pågår från första advent till trettondag jul.

I förgrunden fr.v.: Ebbe Gimle, Alicia Grahn, William Grahn, Emil Rylander, Lukas Gärdsback. Bakre raden: Stina Rylander, Alice Anngård, Jonathan Anngård, Wilda Kekkonen, och Leo Gimle.

Smygstart på julkampanjen

I Djura församling delades Barnens Bibel ut i samband med familjegudstjänsten på Domsöndagen. Det är en söndag som ställer oss ansvariga för våra liv och vår värld, men samtidigt ger en förväntan inför Kristi återkomst. "Några av de här barnen får biblar för att de fyllt fem eller sex år, men vi firar att i Sverige får nästan alla barn fylla fem, så bra har vi det. Det har man inte på alla ställen i världen. Därför samlar vi pengar nu inför julen.", säger prästen Lotta Eriksson. På godispåsarna står det: *Låt fler få fylla fem*. Det är inte bara godis i påsarna utan även en pysselbok med titeln: *Alla barn har rätt*. Den lyfter fram barns rättigheter och barns berättelser från olika världsdelar.

Svenska kyrkans internationella arbete stödjer projekt över hela världen för att stärka barns rättigheter och minska fattigdom. Vi ser att barnadödligheten minskar med ekonomisk och social trygghet, familjeplanering, och sjukvård under graviditet.

Läs mer om julkampanjen:

www.svenskakyrkan.se/julkampanjen

Att odla hopp

Ett budskap under familjegudstjänsten kan ibland framstå tydligare. Och när femåringarna får Barnens Bibel är det inte bara en bok som hör till allmänbildning, utan en levande text om hopp.

Idag berättar prästen Joel Ludvigson om Noas ark i Leksands kyrka. Vi får höra att Gud och Noa stod varandra nära, men att de andra människorna hade glömt Gud och skapelsen. Barnen lyssnar uppmärksam och så även min egen femåriga dotter.

MEDAN JOEL PRATAR plockar han fram en båt, Noas ark. När det ena djuret efter det andra kommer till arken, hör jag hur en pojke viskar till en annan: "Pantrar är farliga". Pytonormen kommer också och pojkarna fnissar och viskar: "Och ormar också". Joel berättar om duvan som hjälper Noa att hitta fruktbart land efter allt ihållande regn. Fågeln flyger en vid båge framför barnens blickar. Sedan lägger Joel en beskyddande hand över duvan för att visa hur även Noa tar hand om den. Jag tänker då på relationen mellan oss människor och den heliga Anden – Guds aktiva kraft för oss här och nu. Den skildras ju också som en duva i

Lisa Stenberg Knutz delar ut Barnens Bibel

Markusevangeliet. Visst är det så, att även den relationen kräver ömsesidig växelverkan. Om vi ska räkna med Andens hjälp, måste vi själva ge Anden näring genom vår odelade uppmärksamhet och med samma tålmod och vaksamhet som Noa gjorde med sin duva.

JAG RYCKS UR mina funderingar när predikan avslutas med en gemensam sång: "Vi sitter alla i samma båt på väg över havet". Den båten är vår planet

som vi ska förvalta för kommande generationer – ett jobb som vi behöver bli bättre på. En stund senare får alla, stora som små, placera ljus i ljusbärarna. För mig, blir det en tyst bön för vår jord, och för min och alla andra femåringar som befolkar den.

VID ETT BORD delas Barnens Bibel ut till alla femåringar. Var och en får sin eget namn inskrivet på första sidan. Det är en viktig bok, vare sig man ser det ur ett kulturellt, historiskt, etiskt eller andligt perspektiv. Min femåring håller boken hårt i famnen och väl tillbaka i kyrkbänken bläddrar hon i sin Bibel. Hon tittar länge på bilden med Noa och regnbågen. Noa sträcker upp armarna mot himlen och strax ovanför flyger duvan med den gröna kvisten – fredssymbolen, vars ursprung så många unga människor idag faktiskt inte känner till.

VID UTGÅNGEN FÅR vi alla var sin tulpanlök att sätta när tövädret slår till igen. När den blommar på våren kan vi minnas att det finns hopp om liv och fred. Det är ju också kärnan i Bibelns budskap.

Ingrid del Castillo

Bibels funktion

konfirmandundervisning

En avslappningsövning och en saga är utgångspunkten i en lektion om vad Bibeln är och kan göra med oss och vi med den.

Kyrkan släcks ned. Ljusen brinner i koret och konfirmanderna lägger sig tillrätta på kormattan. Tystnaden sänker sig och sedan börjar avslappningsstunden. Det är skönt för ungdomarna som har haft en lång skoldag fullt av intryck.

DAGENS TEMA HANDLAR om hur Bibeln fungerar. Som inledning läser konfirmandernas präst, Sten Boman en saga som handlar om små snidade

träfigurer. De tillbringar dagarna med att utdela klistermärken till varandra: – prickar respektive stjärnor. Men snidaren som skapat figurerna, bryr sig varken om prickar eller stjärnor. En av dessa figurer är nyfiken och hälsar på hos snidaren i verkstaden. Snidaren som ser att hans skapelse har fått ovanligt många prickar, försäkrar den lille att han är perfekt och tillägger: ”jag gör inga misstag.” Träffar man snidaren dagligen fäster varken prickar eller stjärnor...

”VI LEVER I en värld där vi häver ur oss en massa saker och sätter prickar på varandra,” säger Sten. Prickarna, våra

själsliga sår, är som kroppsliga sår – de läker innifrån. ”Bibeln skrevs över en period på 3800 år. Det är berättelser om enkla människor som du och jag. – människor som upplevt att någon har talat till dem”, fortsätter Sten. En del har upplevt en kraft, en känsla, en röst, en stilla susning, eller en dröm.

”SÄTTET SOM JESUS pratade gav ofta upphov till frågan, ’vad menar han egentligen?’ När man ställer den frågan, sätts en process igång som gör att man blir nyfiken och växer. Det finns något vackert, fridfullt och omskakade i historien”, säger Sten. När Jesus uppmanar oss: *Du skall älska dina fiender* eller *Du skall älska din nästa*, är det svårt att vara likgiltig. Vi funderar och kommer med följdfrågor: Hur i all världen kan jag älska min fiende! Och vem är min nästa?

”BOKEN SOM MAN kallar Bibeln, läser man inte från pärm till pärm utan det är bitar ur den som gör att man växer och kommer närmare till något som redan finns inom oss, nämligen livet självt”, säger Sten. Varje människa måste finna sina egna bitar som passar ihop med det egna livet. Det börjar med nyfikenhet, frågor och täta besök i Bibels texter. ■

Dopträd från skogen

När kyrkorådet gav Leksands församlingsråd i uppdrag att lyfta dopet väcktes idén om ett dopträd till liv. Bertil Nygrens förslag vann allas gillande.

Det är tisdag förmiddag och maskinerna i snickarboverkstaden i S:t Persgårdens källare mullrar. Bertil Nygren står och ska precis till och formsåga en bit plywood när Kyrknyckeln kommer på besök.

— Har du gjort dopträdet Bertil?

— Gjort och gjort, den har ju växt i skogen, svarar Bertil.

— Hur började allt?

Bertil stänger av maskinen för att minska oljudet och berättar:

Bertil Nygren

— Joel, prästen, hade en idé och visade en bild på ett dopträd från en församling. Den satt ihop med plankor, och då sa jag: ’Du ska väl skaffa ett riktigt träd!’ och då blev det som det blev.”

En gammal enbuske som skulle tas ned fick bli ämnet till dopträdet. Foten har Jocke Bäck, vaktmästare i Siljansnäs gjort.

— Hur tänkte du att det skulle bli?

— Jag hade ingen annan tanke än att visa hur ett träd skulle se ut.. förklarar Bertil.

Trädet är en gammal symbol för livet och används även som sinnebild för människan i konfirmandernas undervisning. Vid barndop får barnet en dopnyckel av trä med sitt namn. Den hängs sedan i trädet och får vara där fram till Mikaelidagen följande år. Då bjuds dopfamiljerna in till familjegudstjänst och kalas.

Den gamla enbusken från i skogen fyller en ny och viktig funktion och står nu i barnhörnan i Leksands kyrka. I den hänger redan flera dopnycklar.

Studiebesök in i framtiden

Samarbetsövning i Corrymeela. Foto: Linda Skaret

Barn och ungas sociala utsatthet i det brokiga samhälle vi lever i dag ställer kyrkan inför nya utmaningar. Det kräver samverkan mellan församlingar och med andra aktörer. Därför åkte personal från flera församlingar i stiftet till Nordirland och London för att studera det sociala engagemagnet där.

Västerås stift driver sedan 2015 ett projekt kring barn och ungas behov. I Leksand, Djura, Gagnef och Rättviks församlingar har fokus legat på psykisk ohälsa och barn med neuropsykiatriska funktionskillnader, mera känt som ADHD. "Projektet möjliggör ett samarbete med Högskolan Dalarna och skolpersonal i Djura.", berättar Lotta Eriksson, präst i Djura församling. I Församlingen finns även en stödgrupp för föräldrar. Lärarnas fortbildning och stödgruppen har pågått under en termin.

Handfast diakoni

Som ett led i projektet, gjordes ett studiebesök i oktober till Nordirland och London, East End. Bland studiebesökarna var personal från Leksand, Djura, Gagnef och Rättviks församlingar samt projektansvariga från Västerås. "Vi besökte *Corrymeela*, en slags stiftsgård utanför Belfast där man arbetar med områden som välfärd och utsatthet.", berättar prästen Lotta Eriksson. Gruppen besökte också *City Church* i Belfast, – en oberoende församling som samarbetar med kristna organisationer och samfund. *Corrymeela* och *City Church* arbetar med socialt engagemang. "Här lyssnar man

East End, London. Foto: Sara Lejonclou

in människors berättelser som sedan möts och inarbetas i verksamheten.", förklarar Lotta Eriksson. *Foodbank* eller matbank, är ett exempel. "Det fungerar efter principen, 'köp en liter mjölk betala för två, där det andra mjölkpaketet går till behövande.", berättar Lotta Eriksson. Matbanken sker i samarbete med en matkedja. Skuldsanering, nattvandring i studentkvarteren är andra exempel.

I LONDON BESÖKTE gruppen East End och *The Centre for theology and community*, CTC. East End är en stadsdel där religiös mångfald och klassklyftor

är stora. "CTC arbetar efter metoden *One to One*. Man söker det som är gemensamt och man struntar i olikheterna, berättar Lotta. "Grundtanken i CTC är att skapa medborgaraktivitet i civilsamhället. Man letar upp ledartyper och knyter till deras kontaktnät.", förklarar hon vidare.

Samarbete över gränser

Allt arbete underbyggs teologiskt som en röd tråd. Man skiljer inte på människor. I en skola i East End som ägs av kyrkan, är 70 procent av eleverna muslimer. *The Living Wage Campaign* eller levnadslönkampanjen är ett praktexempel på hur CTC och andra religiösa grupper, lokala politiker och arbetsgivare, arbetar tillsammans för att hitta praktiska lösningar att hantera fattigdom och stärka familjer utan att vänta på att regeringen vidtar åtgärder. Genom att frivilligt betala en levnadslön, istället för minimilön, tar arbetsgivare ansvar för att säkerställa att deras anställda tjänar en lön som är tillräcklig för ett drägligt liv.

ARBETET I NORDIRLAND och London är inriktat främst på basala behov. Här hemma måste fokus ligga på en annan nivå. "Grundsytet var ett studiebesök in i framtiden och studera deras välfärdsystem... Det finns också förskjutning i Sverige från folkhemstanken till det liberala.", säger Lotta. Det ger konsekvenser på sikt, inte minst när det gäller barns möjligheter att välja skolform. Det viktigaste uppdraget nu, när det gäller barn med NPF och psykisk ohälsa, är att hitta metoder att vara en röstbärare. "Det går inte att säga kom som du är, bli som vi. Vi har studerat metoder för utsatta grupper och redan kartlagt.", berättar Lotta. Projektet avslutas i slutet av maj men den kommer att leva vidare i våra församlingar. "Diakoni måste vara mer än bara matkorgar till gamla tanter, även om det i sig är bra, men det måste avspegla sig i alla delar som avser kyrkans grunduppdrag.", säger Lotta. ■

Per Rönnegård samlar barnen i koret.

Välkommen Per!

När Per Rönnegård välkomnas i Siljansnäs församling är predikan jordnära och stämningen kryddas av barnens påtagliga närvaro .

När Siljansnäs nya präst välkomnas sker det med en blandning av folklig värme, ceremoni, tal och mingel i kyrkan. Elin Eriksson, från barnkören leder processionen. Därför överraskar barn och vuxenkörena alla genom att sjunga "Välkommen per nu är du här!"

UTIFRÅN DAGENS TEXT från Nya testamentet: "Med Guds rike är det som när man har fått utsädet i jorden", (Matteus 4:26) samlar Per barnen vid koret och visar upp en glasburk med veteax. Elias och Isak, Pers egna

två små söner, är ivriga att få se. Per frågar barnen: "Vad händer när det sätts i jorden?" Att det växer och i förlängningen även blir till bröd, känner de flesta barnen till. Det är de små tingen i vardagen som skapar Guds rike här och nu. Per illustrerar detta med sann berättelse hur en vänlig klapp på handen från ett oväntat håll kan röra en människas hjärta till tårar.

I SILJANSNÄS VET man att små handlingar sprider ringar på vattnet. Det engagemang som finns för

flyktingarna i byn är ett föredömligt exempel –något som även har spridits i svensk media under hösten.

PLÖTSLIGT SPRIDS SKRATTET i krykorummet när Pers minsta barn Isak förhöjer stämningen genom att göra en djupdykning bakom altarringen. Per håller masken men berättar senare: "Vanligtvis när något sådant händer brukar jag ta upp barnet i famnen under predikan, men just då ville jag behålla fokus." Trots det, märks det ändå tydligt att Per Rönnegård är van vid barn. Under mingelfikat får många tillfälle att prata med den nye prästen och hans familj. ■

Elin Eriksson leder processionen, följd av Signe Nilsson och Ebba Tägt.

Församlingens ordförande, Beth Holzmänn ger Per en kram.

Vägen hem

Under en sopplunch i Siljansnäs prästgård är Per Rønnegård gästtalare och berättar om vad som format honom till präst.

Det börjar i Rönnsås på 1800-talet. Pers farfars föräldrar bodde i byn och de var baptister. På den tiden var barnadödligheten stor och paret förlorade de tre första barnen. "Folk sa att det berodde på att barnen inte var döpta. Ett sådant klimat finns inte idag.", berättar Per. Samuel, Pers farfar, klarade sig däremot. Han fick läsa till baptistpastor, det hade fadern mer eller mindre lovat Gud i en bön om sonen fick leva. Samuel undervisade även pastorer men han hade vissa åsikter som inte passade och till slut växlade han om till präst. I samma veva bytte han även namn från Smeds Samuel Nilsson till Rønnegård.

MORFAR HETTE DAVID Berglund och hade gott läshuvud. Han fick ett så kallat "Gröstipendium" och blev präst. Under sin tid utvecklade han en metod kring bibelsamtal mera känt som västeråsmetoden. David Berglund var nämligen trött på församlingsbor som förväntade att prästen satt inne med alla svar. "Jag bär på ett tungt arv... och sedan blev pappa präst.", säger Per med ett leende. Åhörarna skrattar, för

Per Rønnegård

nog känner de flesta i rummet till den gamle kyrkoherden Staffan Rønnegård.

Ordlösa möten

"Jag hade inga tankar på att bli präst och det dröjde många år.", säger Per. Läkardrömmar och läraraspirationer m.m. föranledde resor och studier. Under två år bodde Per i Mariahuset i Oslo. "Det är en kristen gemenskap och där lever man tillsammans med förståndshandikappade människor. Det var samtidigt ett hem och arbetsplats. Många hade inget verbalspråk och i början kände jag mig själv handikappad.", berättar Per. Här fick han lära sig mer om möten genom beröring, blickar och kroppsspråk. Ibland blev det missförstånd. Per berättar

om ett tillfälle, som han själv tolkade som ett "ett starkt själsligt möte" med en av de boende på hemmet. I själva verket handlade det om något helt annat: "Det är kladd på munnen" hade kvinnan sagt – därav den långa och intensiva blicken. "Ordlös kommunikation kan vara svårt." säger Per.

VISTELSEN I MARIAHUSET var en tillgång när han senare kom in på forskarutbildningen – en tid som ibland innebar misslyckade och lyckade prestationer. "Det är inte där vi mäts", menar Per. Under den perioden då han, bland annat, överstämde ökenfadern Dorotheos av Gaza, insåg han plötsligt, att det var präst som han skulle bli och inget annat. Vägen dit var då inte lång, eftersom han redan studerat det mesta som ingår i utbildningen. Per prästvigdes 2011 i Uppsala sikt. Pers fru, Mirjam som fattat tycke för byn Rönnsås, lät tala för honom. Familjen flyttade från Gävle, där Per hade sin första tjänst, tillbaka till Dalarna och fick jobb i Bjurs.

NU KLIVER PER in i Siljansnäs församling och som första steg vill han fånga upp tankar, behov och idéer från engagerade församlingsbor. "Jag vill lyssna in så många som möjligt inte bara de som hörs tydligast." ■

Sol-Britt Siljedal i samspråk under minglet i kyrkan.

Bibbi Haglund och Sven Oskarsson under sopplunchen i prästgården.

Martin Luther

Reformationen har satt djupa spår i svensk kultur. Och vi snackar inte dyster plikt känsla och asketisk livsstil. Luthers arv är läskunnighet och jämlikhet.

Den 31 oktober 1517 spikade Martin Luther upp 95 teser om

den så kallade avlaten, på kyrkporten i Wittenberg. Kyrkan hade börjat sälja avlatsbrev, och genom att köpa ett sådant kunde syndaren få förlåtelse utan att behöva göra någon särskild botgöring. Detta köpslående med synd och botgöring upprörde Luther.

Kyrkans maktelit ville få Martin Luther utesluten och helst avrättad. Samtidigt såg många furstar i Tyskland och kringliggande länder, Martin Luthers idéer som mycket fördelaktiga.

Orsaken till att Sverige blev protestantiskt var inte att svenska folket var missnöjda med den katolska kyrkan eller påven. Tvärtom, 1400-talet var ett mycket fromt århundrade. Men kungamakten såg att Luthers läror kunde stärka statsbygget. Men Luther var också populär bland vanligt folk. Hans pamfletter köptes och lästes. Detta skapade en helt ny, horisontell gemenskap, som katolska kyrkan aldrig konfronterats med tidigare.

ETT KUNSKAPSLYFT

Martin Luther ville att varje människa själv skulle ta ansvar för sin Gudsrelation. Därför behövde hon ha en

grundläggande kunskap om kristen tro. Luther översatte Bibeln, han författade också en katekes som presenterade och förklarade tio Guds bud, Herrens bön, Trosbekännelsen, dopet och nattvarden. I och med att Boktryckarkonsten utvecklades blev reformationen ett kunskapslyft. Katekesen spreds och läskunnigheten ökade

Luther hade en ganska pessimistisk syn på människan. Hon var syndig. Men genom just denna pessimism blev kroppen, och i viss mån även kvinnan, befriad. Tidigare hade kroppen varit föremål för tuktning, späkning och behov trängdes bort till förmån för själens frälsning. Martin Luther såg denna möda som lönlös. Det var ju ändå kört. Och att mannen skulle ha en särställning inför Gud blev också oviktigt. Alla människor var eländiga stackare.

Hanna Wallsten

Detalj av målning, Kent Wisti

En kristen människas frihet

Martin Luther insåg en dag att det goda förhållandet mellan Gud och människa inte är något som vi själva kan åstadkomma. Han kom fram till att rättfärdigheten är en gåva som Gud skänker helt gratis till människan genom tron.

Luthers insikt brukar kallas för hans reformatoriska upptäckt. I skriften Om en kristen människas frihet från 1520 sammanfattar Luther vad han har kommit fram till. Luthers huvudpoäng i boken är att en kristen människa äger en tvåfaldig frihet genom sin tro på Jesus Kristus.

TVÅFALDIG FRIHET

Den första friheten hänger nära samman med Luthers reformatoriska upptäckt, alltså hans insikt om att människan rättfärdiggörs endast av tro, inte genom sina egna gärningar. Luther betonar att när människan hör evangeliet, det vill säga budskapet om Jesus Kristus, kan Gud väcka en förtröstansfull tillit i henne som medför att hon

befrias från synden, skulden och döden. Enklast kan detta förklaras som att Jesus och människan genom tron förenas till en enda person. Jesus tar över de gudsskiljande egenskaper som utmärker människan och som leder till hennes död; ondska, synd och skuld. Människan får i sin tur del av Kristi gudomliga egenskaper; rättfärdighet, odödlighet och kärlek. Växlingen kallas ibland för det saliga bytet eller det lyckliga bytet. Bytet innebär att Jesus får människans synd och skuld medan människan i sin tur får nytt liv och nya livsmöjligheter genom Jesus.

VARA EN KRISTUS FÖR ANDRA

Den andra frihet som en kristen människa äger hänger ihop med att hon genom tron får del av Kristi kärlek,

menar Luther. Kristi kärlek väcker i henne lusten att leva som Gud vill. Gud vill att vi ska älska varandra. Den kristna människan befrias därför genom tron till ett kärleksfullt handlande gentemot sina medmänniskor. Hon vill och får vara en Kristus för andra. Hon försöker hjälpa andra, inte för att Gud ska tycka om henne och belöna henne med syndernas förlåtelse och evigt liv, utan för att Gud ger henne detta genom tron. Den kärlek som hon får ta emot från Gud blir en drivkraft som gör att hon försöker göra gott gentemot andra.

Karin Johannesson

Texten ingår i textserien med rubriken "500 år av reformation".

Den kan i sin helhet läsas på: svenskakyrkan.se/500ar-av-reformation/.

En syrisk kvinna (t.v.) talar, medan Lisa Swanson Carlström (t.h.) lyssnar.

En kväll om asylrätt

Sockenföreningen och Svenska kyrkan i Siljansnäs bjöd in flyktingar och faddrar till en informationskväll om asylrätt med Rådgivningsbyrån.

Svenska kyrkan har ett samarbete med Nationella Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar. Rådgivningsbyrån är en ideell förening i regi av Svenska kyrkan, Caritas, Rädda Barnen, Sveriges Frikyrkosamråd och Stockholms stift. "Vi är sex jurister som verkat sedan 1991.", säger Lisa Swanson Carlström som arbetar främst med asylsökande barn. "Vi ger gratis rådgivning till asylsökande och man kan kontakta oss om man har problem i ett ärende.", fortsätter hon.

I SOCKENSTUGAN SITTER åhörarna indelade i två grupper för att kunna höra tolkarna bättre. Föreläsningens första del som riktar till flyktingarna, tolkas på arabiska och dari. Intresset och uppmärksamheten är stor. Bland åhörarna, har en del fått komma på intervju och väntar på besked. Andra väntar fortfarande. Frustrationen

är stor. "Bara att man måste vänta betyder inte något negativt, väntetiden i sig säger inget om själva utgången.", förklarar Lisa Swanson Carlström.

Skärpta lagar

I juli antog riksdagen en ny lag som begränsar asylsökandes möjligheter att få uppehållstillstånd och familjeåterförening. "Om man har ansökt om asyl innan den 24 november 2015 och man är ett barn eller ingår i en barnfamilj, då kommer det att vara den gamla lagen som tillämpas. För alla andra, blir det den tillfälliga lagen som är giltig i tre år som gäller", säger juristen. Detta slår hårt mot flera åhörare i rummet, eftersom återförening görs endast i undantag. En kvinna berättar under frågestunden att hon kommit hit den 25 november utan sin make. Enligt lagen, kommer de därför inte att kunna återförenas, om inte hon får flyktingstatus.

ENLIGT DEN NYA lagen kan asylsökande beviljas uppehållstillstånd på två olika grunder: *flyktinggrundad* eller *alternativt skyddsbehövande*. Den som får flyktingstatus, får ett treårigt

uppehållstillstånd. Alternativt skyddsbehövande får 13 månader, men det är svårare för dessa personer att återförenas med sina familjer. En man i publiken som har ett arbetskontrakt på sex månader och tillfälligt uppehållstillstånd, undrar om han kan få stanna i Sverige för att fortsätta jobba. Lisa uppmanar honom att hålla fast vid sitt jobb. Om man är anställd och kan försörja sig när det tidsbegränsade uppehållstillstånd slutar gälla, har man nämligen möjlighet att ansöka om permanent uppehållstillstånd.

Bevisbördan

Den viktigaste delen av asylprocessen är asylutredningen. "Det här kan vara den enda gången man får träffa Migrationsverket och berätta varför man söker asyl och det är viktigt att man verkligen berättar allt. Det är också viktigt att man förbereder sig tillsammans med det offentliga biträdet innan", säger Lisa Swanson Carlström. "Det offentliga biträdet har till uppgift att bara företräda er och bevaka era rättigheter", förklarar hon vidare. För den som bär på traumatiska upplevelser, kan detta vara svårt, men det är den asylsökande som har bevisbördan.

DEN SOM HAR fått avslag kan överklaga i migrationsdomstolen och i migrationsöverdomstolen. Avslag från migrationsöverdomstolen gäller i fyra år. Man har då inte rätt till boende eller bistånd. "Undantag görs för barn och barnfamiljer och i fall där man säger att det är *uppenbart oskäligt*... Vad det här begreppet egentligen innebär kommer att visa sig genom rättsprövning i domstol. Det är helt ny lagstiftning", säger Lisa Swanson Carlström. Att bli av med bistånd och boende försätter människor i en svår situation, eftersom det kan dröja innan utvisningsbeslutet verkställs. ■

RÅDGIVNINGSBYRÅN
FÖR ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
SWEDISH REFUGEE ADVICE CENTRE

Telefonrådgivning mån - ons kl. 9-11
Tel: 0200-88 00 66.
e-post: info@sweref.org.

Från biskopsbrev till Pokemon Go

Hur kan man förvalta något på ett gott sätt om man inte har en relation till det? När miljön blir ett objekt för människans behov, blir tillvaron helt avhelgad och förlorar sin betydelse. Det är kärnan i budskapet under en församlingsafton kring miljö och klimat med biskop em. Thomas Söderberg, Åsa Rydell, kommunekolog och Joel Ludvigson som är präst i Leksand.

”Man ska hålla sig vid sin läst. Biskopar ska ju ägna sig åt teologi, inte klimat-frågan! – så lät det när Svenska kyrkans biskopar kom med ett biskopsbrev om klimatet 2014.” säger vår förre biskop Thomas Söderberg under en kväll kring temat klimat och miljö. Det är viktigt att se helheten och sammanhangen. ”Biskopsbrevet skrevs för att vetenskap, politik, näringsliv, kultur och religion, allt det där som är uttryck för människans värdighet ska kunna samverka i en tid när klimatförändringar så radikalt förändrar förutsättningar för livet på jorden”, säger Thomas Söderberg. ”Den utmaningen är existentiell och andlig eftersom det rör människolivets grundbetingelse, som: Vad är människans roll i skapelsen?”, fortsätter han.

Livet i skogen

”Biskopsbrevet har många fina formuleringar men sen ska det ju bli verkstad, menar Åsa Rydell, kommunekolog. Det som gör henne mest beklämd är attityden hon möter bland människor som tror att deras insatser inte spelar någon roll. Utgångspunkten i hennes arbete är att få folk att tro att de kan göra skillnad. ”I vår när-

Illustration: Ingrid del Castillo

miljö är det många arter som försvinner i skog och ängsmark. Idag har vi ett helt annat jordbruk som påverkar våra ängsmarker. Skog handlar mycket om pengar, och det är svårt att tala för livet i skogen, inte bara träden utan svampar, insekter, mossor... Där finns något att göra”, menar Åsa Rydell. ”När det gäller ängarna, är det en livsstil som vi övergett. Men skogen brukar vi och här skulle vi kunna förändra vårt brukningssätt för att värna det här livet och för klimat förändringarna.”, säger hon.

Att skapa relationer

Joel Ludvigson, som också är kvällens samtalsledare, tar upp temat kring förvaltning av miljön från en oväntad vinkel. ”Vi lever i ett samhälle där vi fullständigt misslyckats med att försöka få unga generationer att ens vilja gå utanför dörren.”, säger han. Ironiskt nog har ett företag som skapat mobiltelefonspelet *Pokemon Go* lyckats vända den trenden. ”Det är ett spel i telefonen som man efter GPS koordinater letar upp små fantasidjur. Den som kom på detta spel är intresserad av entomologi – vetenskapen om insekter.”, berättar Joel Ludvigson. Att uppnå förändring har att göra med motivation. ”Vi pratar mycket om klimatförändringar och miljöproblem. Man vet allting, man har all fakta men vi gör ingenting. Men vad har detta med *Pokemon Go* att göra?, frågar Joel Ludvigson, Jo, att komma ut och skapa sig en relation till andra levande varelser är avgörande för motivationen.”

DET ÄR NÖDVÄNDIGT att ha en relation till det man har omsorg om och det säger sig självt. Biskopsbrevet vädjar till ett värdetänk. Arbetet kring miljö och klimatfrågor kräver ledarskap och aktörer som är inställda på uthållighet och långsiktiga perspektiv, inte lösningar för stunden. För att påverka attitydförändringar i våra levnadsmönster krävs samlad kunskap men framförallt att vi bygger relationen till vår natur. Har man det finns motivationen och finns motivation, sprider man hopp om att man faktiskt kan göra skillnad. Det är också ett viktigt budskap till våra barn, för de speglar sig ständigt i det vi gör. ■

Välgörenhetskonsert

Leksands kyrka, 21 januari, kl. 16:00, 2017

Vår kyrkoherde John Sund fyller 50 år!

MEDVERKANDE: GAGNEF WINDBAND, INGEMAR IHLIS, PELLE LINDSTRÖM, STINA PELLAS JOHN SUND.

Insamling till Svenska kyrkans internationella arbete i
flyktinglägret Zataari, Jordanien

Vackra Karin

Ida Danielsson

Bygdens dotter hem

Den 18 september invigde Djura Hembygdsförening bronsstatyn Vackra Karin invid kyrkans östra mur.

Det var treåriga Ida Danielsson, ättling till den mytomspunna Djura-kullan Karin Ersdotter, som fick klippa bandet när bronsstatyn *Vackra Karin* invigdes i Djura. Som tack, fick Ida en vacker ros. Det i sig vittnar om en bygd med en välbehållen historia i släktled. Historien om Vackra Karin berör än idag. Jantelagen finns, om än inte fullt lika uttalad. Den som sticker ut eller

får stjärnstatus får sällan vara ifred.

DET VAR NOG inte fullt lika stor trängsel runt Karin denna dag som när hon sålde mjölk vid Stortorget i Stockholm som 19-åring. Då blev det tumult och hon blev berömd i staden på grund av sin skönhet. Trots det, kan man inte undvika vissa likheter när de församlade flockas runt den fina bronsstatyn denna dag med mobiltelefoner och kameror.

GERTRUD ILIS INVIGNINGSTAL börjar vid Karins och hennes make Daniel Anderssons begravning. Makarna

dog blott två dagar efter varandra nyårshelgen 1885-86, efter ett strävsamt liv. Karin födde sex barn och efterlämnade inte mycket. Nämnde prästen något om Karins ungdom? Förmodligen inte. Man tror att paret ligger begravda vid kyrkogårdens östra mur, eftersom kyrkogården utökades där några år tidigare.

DEN UTSÖKTA BRONSKOPIAN av Peter Lindes staty, står i samma väderstreck utanför kyrkogårdens gräns. I de flesta kyrkor är altaret placerat i öster. Så även i Djura kyrka. Den halvcirkelformade altarringen går symboliskt från denna värld och fortsätter in i paradiset i öster. Där står nu Vackra Karin. En by och hembygdsförening välkomnar henne med glädje, efter många års stävan att förverkliga denna dag. Det står i bjärt kontrast till den unga kvinnan Karin, som trots arbarhetsintyg, drabbades av missunnsamhet och skvaller när hon återvände hem till Gråda i Djura kyrkby. "Det är en hyllning till alla bygdens kvinnor som inte omnämnts i historien", konstaterar Kersti Jobs Björklöf som har stöttat hembygdsföreningen att förverkliga idén om att få hem en alldeles egen staty av bygdens dotter. ■

Får nytt liv

Odd Gimle är bokbindare och har fått uppdraget att renovera pastoratets slitna psalmböcker. Totalt rör det sig om ett hundratal psalmböcker.

Verkstaden som är inrättad i Djuras gamla handelsbod, har Odd Gimle och hustrun Lena haft sedan 2005. Båda lärde sig hantverket på Leksands folkhögskola. "Jag tar några psalmböcker i taget" säger Odd Gimle som ägnar sig åt bokbinderi på halvtid.

PÅ GOLVET LIGGER andra uppdrag: travar av kartonger med limmade manus som ska bindas. Några psalmböcker ligger i press. Odd Gimle tar upp en psalmbok som ska lagas och visar hur pärmen vid bokryggen släppt och säger: "Det här är den

Odd Gimle i verkstaden.

vanligaste skadan... man stödjer ryggen med kraftpapper och lim." Medan han påbörjar renoveringen berättar Odd lite om hantverket: "Man

ska anpassa lagningen efter bokens storlek och tyngd och man lagar efter den matchande tekniken som hör till boken."

ETT PVC-LIM ANPASSAT för arkivbindning appliceras på bokryggen och Odd förklarar, "Det här är en modern bok. Hade det varit en äldre bok hade jag använt ett animaliskt värme-lim." Med pärmen åter på plats lägger han remsor av fliselin i psalmboken så att sidorna inte klibbas ihop medan den ligger i press över natten. Böcker som renoveras görs ofta på grund av ett affektionsvärde, exempelvis gamla barnböcker och häften.

Att ha en särskild relation till en bok gör den levande. De psalmböcker som lämnar verkstaden får nu ett förlängt liv och lagningen märks knappast. ■

Personalnytt

Anneli Westman

Första tjänsten

Under februari nästa år, 2017 kommer Anneli Westman att börja som pastorsadjunkt i Leksands pastorat. Det är den första tjänsten som en nyvigd präst i Svenska kyrkan får.

Anneli Westman är 40 år och bor i Gagnef med sin familj. I slutet av januari prästvigs hon i Västerås. Därefter följer ett pastorsadjunktsår i Leksands pastorat. Syftet med året är att närma sig den nya yrkesrollen under handledning av en mer erfaren kollega. Kyrkoherde John Sund är hennes formella handledare men hon kommer även få stöd från pastoratets övriga präster.

ANNELI HAR LÄNGE velat arbeta med människor och hon har längtat efter ett mer meningsfullt arbete än det som pappersindustrin kunde erbjuda. För den utomstående kan det kännas som tvära kast att ta steget från industrin till prästyrket men så är det inte riktigt. Det sker mellanmännsliga möten på alla arbetsplatser. "Arbetet med människor finns även inom industrin... det är det som har format mig", berättar Anneli. "Det är viktigt hur man är. Man kan bygga upp och man kan bryta ned varandra... Vi formar varandras öden", fortsätter hon. Längtan att arbeta med människor och längtan till kyrkan och Bibelns texter närde tanken att bli präst. Till en början trodde Anneli att det inte var möjligt men efter egna efterforskningar och samtal med församlingsprästen stod det mer eller mindre klart för henne att detta var vägen att gå. När Anneli först ville ändra riktning i livet hade hon tänkt fortbilda sig för att kunna jobba med vattenrening. Nu kommer hon istället att döpa i rent vatten. ■

Ny humsor

Moa Lundeberg har som mål efter provanställningen att bli husmor i S:t Persgården. Hon är 37 år, mamma till tre barn och bor i Leksand. "Jag är ny i kyrkans värld och har tidigare arbetat med liknande uppgifter samt ekonomi på konferensanläggningar.", berättar hon. Moa gillar att träffa människor. Hon tycker det värsta som finns i världen är orättvisor. För henne är det viktigt att alla ska trivas och känna sig välkomna i församlingshemmet.

Går vidare

Margareta Störling började som kantor i Siljansnäs församling för drygt 17 år sedan. Det är hennes första tjänst efter sin kantorsexamen. Nu byter hon arbetsplats till i Sundborns församling.

"Det här är chansen för mig att prova något annat före pensionen", säger Margareta, som har några år kvar tills dess. Samtidigt är det svårt att lämna allt: kören och barnverksamheten som hon har byggt upp. "Det är ju ingen som tycker det är roligt och alla undrar såklart vad som händer", säger hon. "Kören har varit mitt hjärta – nästan som en familj. En del körmedlemmar

har jag lärt känna väl genom åren.", berättar hon. För Margareta, som ursprungligen kommer från Falun, blir det lite som att återvända till hemtrakterna. Sundborn är ett en-församlingspastorat som kommer att slås ihop med Svärdsjö-Enviken, 2018. "Jag får tid att arbeta i en liten församling och sedan har jag ju erfarenhet från ett större pastorat", förklarar Margareta.

MARGARETA STÖRLINGS SISTA dag infaller med församlingens Lucia-gudstjänst den 10 december. Då kan man räkna med många avskedskramar och tårar. Veckan därpå börjar hon den nya kantorstjänsten – lagom till jul. "Allting är redan bokat och klart med konserter, så det är egentligen bara att spela.", säger Margareta. ■

Berättelse från kyrkogården

Åsa Hanses har jobbat som kyrkogårdschef knappt ett år och delar med sig en historia från Leksands kyrkogård.

Åsa Hanses har tidigare jobbat i Danderyds församling med liknande arbetsuppgifter. Hon är från Orsa och bor där med familjen sedan 2010. Att pendla mellan Orsa och Leksand ser inte hon som något problem men man måste vara morgonpigg.

NU HAR VÅR kyrkogårdschef hunnit bli varm kläderna och hon börjar även samla på sig historier från kyrkogården. Platsen hon väljer för att förevisa på bild är invid ett järnsmideskors som vetter mot vattnet på kyrkogårdens södra sida. "Jag fick en fråga av

en församlingsbo på e-posten om dikten på detta kors men dikten vet ingen varifrån den kommer. Korset restes till minne av Olars Lars Larsson av de yngre släktingarna Niss Martin Eriksson och Bertel Linder.", berättar Åsa. Olars Lars Larsson föddes i Västannor, 1864 och blev rik på skogsaffärer. Han köpte Adolfsons bruk i Värmland och blev bruksdisponent i början av 1900-

talet. Han anlade b.l.a. den första kraftstationen 1918 och utvecklade elnätet i området. Även om han var en sträng brukspatron, hade han ett gott hjärta och hjälpte många som hade det sämre ställt.

ÅSA GÅR SEDAN och visar den pampiga graven där disponenten fick sin sista vila 1944. Hon föser undan kärleksörten vid gravens fot för att röja en oansenlig gravsten. "Det här är systersonens gravsten, Niss Martin Eriksson.

Han utsågs av Olars Lars Larsson till efterträdare på posten som bruksdisponent.", säger Åsa. Som historien omtalar, kände Niss Martin Eriksson sig aldrig bekväm med titeln han ärvde efter Olars Lars Larssons bortgång. Han såg sig själv som det järnhandelsbiträde han var från början innan han innan han åtog sig ett "tillfälligt jobb" som disponent. ■

PÅSFEST

Siljansnäs Prästgård

Fredag, Trettondedag jul, 6/1, kl 16.00

Familjegudstjänst med påsfest.

Dans kring granen, fika för stora och små.

Välkomna!

Frukost

För siljansnäs köllor

**KOSTNAD: 40 KR
INGEN ANMÄLAN**

Siljansnäs prästgård

Torsdagar kl 9.00

26 januari

23 februari

23 mars

27 april

Temamässa

**HIMLASPELET I LEKSANDS KYRKA
TRETTONDEDAG JUL, 6/1 KL 11.00**

John Sund och Birgit Carlstén med flera

Välkommen på gästabudskaffe efteråt!

**S:t Persgården, Leksand
Terminstart 2017
måndag 16 januari.**

Öppet: mån, tis, tor
kl. 9.30-12.00

Öppen verksamhet
för barn 0-5 år i förälders /vuxensällskap

Trettondedagsfest

DJURA FÖRSAMLING

FREDAG KL 15.00, 6/1

Gudstjänst med ljuståg, Barnkör, Miniorer, Lotta Eriksson,
Alla barn är välkomna att vara med i ljuståget.

Efter gudstjänsten i sockenstugan:

Korv/fika och underhållning med

Karavanen

Dockteaterföreställning

**SILJANSNÄS
PRÄSTGÅRD
Vårens Grötfrukostar**

**Stark gemenskap
för Siljansnäs karlar**

Torsdagar kl 9.00

12 januari

9 februari

9 mars

6 april

**KOSTNAD: 40 KR
INGEN ANMÄLAN**

Gudstjänstliv Julhelgen till Trettondedag Jul

LEKSANDS KYRKA

24/12, Julafton	10.00	Samling vid krubban för små och stora
	23.00	Julnattsmässa
25/12, Juldagen	4.30	Brasan tänds på kyrkvallen (Tibble by)
	5.00	Julmusik på orgel
	5.20	Leksands kyrkokör
	5.40	Spelmännen spelar
	6.00	Julotta, sopransolist Hanna Wåhlin
26/12, Annandag jul	11.00	Högmässa
28/12, onsdag	13-16	Familjedag i S:t Persgården (se annons)
29/12, torsdag	13-15	Julens sånger S:t Persgården, Gröt och smörgås vid öppna spisen.
31/12, Nyårsafton	17.00	Nyårsbön
1/1, Nyårsdagen	18.00	Pilgrimsmässa
5/1, torsdag	14-16	Trettondagscafé. Präster tillgängliga för samtal.
6/1, Trettondedag jul	11.00	Temamässa- Himlaspelet (se annons)

KYRKAN PÅ TÄLLBERG

24/12, Julafton	23.00	Julnattsbön, Tällbergs bystuga.
-----------------	-------	---------------------------------

DJURA KYRKA

24/12, Julafton	11.00	Familjegudstjänst vid krubban
	23.00	Julnattsgudstjänst
26/12, Annandag jul	Gudstjänsten sammanlyst till Leksands kyrka	
31/12, Nyårsafton	17.00	Nyårsbön
6/1, Trettondedag jul	15.00	Trettondagsfest (se annons)

SILJANSNÄS KYRKA

21/12, onsdag	9.00	Veckomässa
24/12, Julafton	10.00	Julandakt på Björkbacken
	11.00	Samling vid krubban
	23.00	Midnattsgudstjänst, julkören och spelmän
26/12, Annandag jul	11.00	Musikgudstjänst, julens psalmer
31/12, Nyårsafton	16.00	Nyårsbön
1/1, Nyårsdagen	Gudstjänsten sammanlyst till Leksands kyrka	
2/1, måndag	19.00	Nyårskoncert med Dalasinfoniettan
6/1, Trettondedag jul	16.00	Påsfest i prästgården (se annons)

Djura

Sockenstugan	0241-304 80
Fax:	0241-305 23
telefon- och expeditionstid: onsdag kl. 10-12	
Präst Lotta Eriksson	070-2611632
Kantor Ulf Skagerstam	070-2611096
Diakoniassistent Johanna Vinter	070-2611637
Kyrkvaktmästare Lars Gunnar Look	0730-278 744

Siljansnäs

Prästgården	0247-80 770
Fax:	0247-225 53
telefon- och expeditionstid: onsdag kl. 11-12.	
Präst Per Rönnegård	070-2611633
Diakon Marianne Kronberg	070-6095010
Husmor Eva Hurtig	80 773
Kyrkvaktmästare Håkan Stolt	80 775
Kyrkvaktmästare Jocke Bäck	80 775

Leksand

Kyrkoherde John Sund	070-2611631
Präst Sten Boman	070-2611635
Präst Joel Ludvigsson	070-2611634

PASTORSEXPEDITIONEN	0247-80 700
Kyrkallén 23, 793 31 LEKSAND	
Fax:	0247-80 790
Öppet måndag-fredag under kontorstid	
Präst på expeditionen tisdag och onsdag kl. 10-12	
e-post: leksands.pastorat@svenskakyrkan.se	
Kyrkobokföring Lena Arons Dahler	80 700
Kyrkokamrer Roger Arvids	80 710
Ekonomi/Lönass. Marie Wohlin	80 711
Informationsssekreterare Ingrid del Castillo	80 703

S:T PERSGÅRDEN	0247-80 740
Fax:	0247-80 791
Husmor Anette Hasselberg	80 740
Husmor Moa Lundeberg	80 740
Diakon Janne Rydell	80 747
Diakon Birgit Arvids	80 750
Fritidsledare Annika Hastegård	80 743
Fritidsledare Lisa Stenberg Knutz	80 744
Organist Mikael Boström Eric'	80 760
Kantor Fumiko Okino	80 761

KYRKAN PÅ TÄLLBERG	070 - 26 11 635
Adress: Vår Herres Gattu 28, 79370, Tällberg.	
telefonid: onsdag kl. 10-12.	

Kyrkan på Tällbergs Andaktslokal :
December: Wasastugan, Hotell Dalecarlia
Januari : se predikoturer i annonsblad

RELATIONSAKUTEN	070-26 11 635
KYRKOGRÅRDSEXPEDITIONEN	0247-80 720
telefon- och expeditionstid: måndag-torsdag kl. 10-12	

Relationsakuten

I Villa Långbers lokaler.
Adress: Koralstugan,
Vår Herres Gattu 28, 79370, Tällberg.
Relationsakuten är till för dig
när det krisar i livet, i din relation, i dig...

Tid för samtal sker
enligt överenskommelse.

Sten Boman, präst 070 - 26 11 635

Svenska kyrkan
LEKSAND DJURA SILJANSNÄS

www.svenskakyrkan.se/leksandspastorat